VICTOR EFTIMIU

OMULEȚ

Editura Ion Creangă

ISBN 973-25-0075-1

VICTOR EFTIMIU

OMULEȚ

Prelucrare de VINICIU GAFIȚA

Ilustrații de
OFELIA DUMITRESCU

Editura Ion Creangă
București, 1989

A fost odată un băiat sărac, care de mic a rămas orfan de amîndoi părinţii. Trăia din mila oamenilor, care îi dădeau ba un blid de mîncare să-şi potolească foamea, ba o haină mai veche să se apere de ploaie şi de frig. Cînd a mai crescut puţin, fiind el harnic şi ascultător, l-au tocmit cioban la turma satului. Şi pentru că era cam slab la trup şi abia se vedea dintre oi, i-au zis Omuleţ. Şi Omuleţ i-a rămas numele, deşi pe el îl chema Tudorel.

În fiecare dimineaţă mai marii satului numărau oile şi i le dădeau în grijă.

Într-o zi, cînd îşi purta oile printr-o poiană înflorită din mijlocul codrului, vede Omuleţ o bătrînă atît de încocoşată sub greutatea vreascurilor pe care le purta în spate, că abia îşi mai putea mişca picioarele.

— Stai, mătuşă, să te ajut eu, îi zise el. Departe locuieşti?

— Şi departe şi aproape, după vrednicia şi puterea celui ce întreabă. Dar cine eşti şi cum te cheamă, băiete?

Tudorel îi spune care-i rostul lui pe lume şi apoi adaugă:

— Iată, să rînduiesc cîinii în jurul turmei şi-ţi ajut să duci vreascurile astea pînă acasă.

— Îţi mulţumesc, Omuleţ, zise bătrîna, dezdoindu-se de şale.

Porniră. Cu cît mergeau, pădurea se făcea tot mai deasă şi mai întunecată.

— Am ajuns, îi spune bătrîna, arătîndu-i un bordei ridicat în mijlocul poienii, lîngă unduirea veselă a unui izvoraş cu apa limpede ca lacrima.

Lăsă Omuleţ legătura cu crengi uscate, şi, fără să mai asculte mulţumirile bătrînei, porni grăbit spre locul unde lăsase turma. Cînd ajunse acolo, rămase bietul de el fără grai. În lipsa lui năvălise o haită de lupi flămînzi, şi oricît se luptaseră cîinii cu ei, tot reuşiseră să-i sfîrtece vreo şapte oi. Ce să facă acum bietul băiat? A mărturisit adevărul, socotindu-se vinovat de paguba adusă oamenilor din sat. Aceştia îl certară că a lăsat oile de izbelişte în mijlocul pădurii, dar, punînd

în cumpănă fapta bună pe care o făcuse ciobănaşul, îl păstrară mai departe în slujba lor.

Numai că nu trece multă vreme şi iar îi iese înainte baba cea cocîrjată. De data asta avea o sarcină de vreascuri mai mare şi mai grea ca întîia dată.

— Bună vreme, Omuleţ, îi zise bătrîna.

— Bune să-ţi fie zilele, mătuşă, îi răspunse Tudorel, privind-o cu milă.

Baba lasă legătura din spate şi se dă la vorbă:

— Mi se pare că ai avut necazuri, băiete, cînd mi-ai ajutat să duc vreascurile pînă la bordei. Eşti supărat pe mine?

— Nu sînt supărat, mătuşă, decît pe lupii cei lacomi şi-mi pare rău de bietele oiţe. Cît despre vreascuri, iaca, ţi le duc şi de data asta, poate-oi avea noroc şi n-or mai veni iar jivinele astea stricătoare.

Şi băiatul îşi fluieră cîinii ca să le dea în seamă, pentru cît va lipsi el, oile.

— Nu-i nevoie, băiete, să te mai osteneşti pînă la bordeiul meu, îi zice bătrîna, cu faţa tot mai luminată de un zîmbet plin de bunătate. De data asta, mi-am luat căsuţa cu mine.

Se uită Tudorel în dreapta, se uită în stînga, nu vede nici urmă de bordei. Atunci baba trage din mijlocul vreascurilor o vărguță înflorită și face un semn cu ea. Și pe dată se preschimbă într-o făptură nemaivăzută, cu chip strălucitor, cu puzderie de nestemate împletite în cosițele aurii, cu ochii mai albaștri decît cerul și veșminte gingașe ca puful de păpădie. Apoi arătarea cea minunată atinse cu nuielușa grămada de vreascuri și aceasta se înălță, crescu și în laturi, și curînd deveni un palat din basme. Rămase bietul ciobănaș mut de uimire.

— Nu te speria, Omuleț, îi vorbi ființa de vis, cu glasul ca o picurare de mărgăritare. Eu sînt Zîna codrilor și doresc să te răsplătesc pentru inima ta bună. Vino cu mine.

Mai mult plutind decît mergînd, Zîna porni spre porțile palatului. Ca vrăjit, Tudorel o urmă.

— Iată, îi zise ea, cînd intrară în prima odaie. Aici sînt bogățiile de toate felurile: tipsii de aur, pahare de cleștar, tacîmuri de argint. Alege ce-ți place.

— Ce să fac eu cu asemenea lucruri scumpe? răspunse băiatul, trezindu-se din buimăceală. Nu se potri-

vesc cu bordeiul pe care mi l-au hărăzit oamenii din sat, nici cu viaţa mea de cioban. Îţi mulţumesc, frumoasă Zînă, dar nu-mi trebuie nimic din tot ce-i aici.

— Atunci să trecem în odaia de alături, îl pofti zîna, trecînd în plutirea ei uşoară peste pragul din dreapta. Iată, urmă ea, aici găseşti îmbrăcăminte de care poartă numai fiii de împăraţi şi de crai ...

— Vai, prea înţeleaptă zînă, zise Tudorel, dacă m-aş arăta în faţa oiţelor cu asemenea veşminte, nu m-ar mai recunoaşte, s-ar speria şi ar fugi.

— Atunci să trecem în odaia din stînga. Aici sînt lucruri trebuitoare în toate împrejurările vieţii. Caută, poate găseşti ceva de care ai nevoie.

Se uită Tudorel jur împrejur şi spuse:

— Iată, spuse el cam cu teamă, dintr-un fluier ca acesta mi-ar fi drag să cînt prin poienile în care mă opresc cu turma, iar cu paloşul m-aş apăra de jivinele care dau uneori tîrcoale oilor date mie în grijă.

— Ale tale să fie, zise zîna, şi să ştii că ai ales cele mai folositoare lucruri din acest palat. Fluierul e fermecat şi la cîntecul lui nimeni, fie om, fie pasăre,

sau animal, altă făptură cu viaţă în ea nu rămîne nepăsător, cît despre paloş, el e de nebiruit dacă îl ridici pentru adevăr şi dreptate. Dar ele nu au putere decît în mîinile tale.

Crezu ciobănaşul c-a visat sau a avut o vedenie, însă fluierul şi paloşul din mîinile sale îi arătau că totul s-a petrecut cu adevărat. Se întoarse spre oi şi le văzu speriate, bulucite toate la marginea poienii iar dulăii îşi zburliseră blana şi mîrîiau neliniştiţi spre pădure. „Aha, îşi spuse ciobănaşul, de acolo vine primejdia“. Atunci duse fluierul la buze şi începu să cînte o horă. Lupii se legănară mai întîi neliniştiţi, apoi se adunară roată şi se prinseră pe după umeri ca oamenii. Tudorel îndesi cîntarea şi trecu la o bătută. După ce-i văzu cu limbile scoase de-un cot, băiatul opri cîntarea şi puse mîna pe paloş. Văzînd că nu e de glumit cu acest cioban, jivinele îşi puseră coada pe spinare.

Se convinse Omuleţ de puterea darurilor primite de la Zîna Codrului şi-i mulţumi din nou, în gînd, apoi îşi urmă treaba lui de cioban. Într-o zi, spre seară, pe cînd îşi aduna turma să pornească spre sat, numai ce s-aude vîj-vîj-vîj! şi şapte dihănii coboară în poiană.

— S-a isprăvit cu tine, Omuleţ! strigă cea mai mare dintre ele. Noi sîntem cei şapte fraţi, zmei cu aripi şi codaţi, de nimeni înfricoşaţi. Ne-ai alungat cînd ne prefăceam în lupi, dar acum îţi vom veni de hac.

Tudorel nu se sperie, trase fluierul de la brîu şi porni o cîntare cum ştia el, că nu avură vreme zmeii nici să-şi scoată ghiarele şi să-şi mijească dinţii. Porniră la joc şi atîta săriră, atîta se-avîntară, pînă începură unul cîte unul să se întindă pe iarba poienii chiar la picioarele cîntăreţului. Şi cum cădea cîte unul, Tudorel harşti! îi şi reteza capul. Şi cum cădea un cap, răsărea un bolovan cît o casă, de se umplu poiana de pietroaie, după cum se poate vedea şi azi.

Scăpînd de zmei, feciorașul îşi luă turma şi o porni spre casă, nespunînd nimănui măcar o vorbă despre cele întîmplate. Dar ori că vîntul a povestit, ori vreo pasăre a ciripit, vestea despre puterea fluierului minunat şi a paloşului neînfricat al ciobănaşului se răspîndi repede printre oameni şi ajunse la împăratul acelor locuri. Pe loc dete poruncă să fie adus Omuleţ la palat.

— Îţi dau o pungă de galbeni pentru lucrurile tale năzdrăvane, îi oferi el băiatului de cum îl văzu în faţa tronului.

— Aceste daruri nu sînt de vînzare, pentru că numai în mîinile mele au puterea să biruie duşmanii, răspunse dîrz Tudorel.

Furios, împăratul dete ordin să i se ia băiatului fluierul şi paloşul, iar pe el să-l ducă în cea mai întunecoasă temniţă.

După ce rămase numai cu sfetnicii şi slujitorii săi, împăratul vru să încerce puterea fluierului. Dar oricît sufla în el, nu se întocmea nici un fel de cîntec, din lemnul frumos încrustat ieşea un sunet slab, ca un bîzîit de viespe. Primul sfetnic, vrînd să facă pe plac stăpînului său, se porni să bată podelele pe loc, chipurile îl ajunsese vraja fluierului. După el se luară şi ceilalţi boieri, ba şi slugile, şi cu toţii jucau de mama focului, prefăcîndu-se veseli şi osteniţi.

— Destul, zise împăratul mulţumit. Înseamnă că băiatul a minţit. Fluierul are aceeaşi putere şi în mîinile mele. Paloşul nu-l mai încerc, să nu rănesc pe careva dintre voi.

Nu se isprăvise bine tărăboiul din cămările împărăteşti, cînd un străjer năvăli speriat în sala tronului, aducînd vestea că oşti vrăjmaşe au trecut hotarul şi vin încoace, pîrjolind totul în calea lor.

— Să poftească, zise cu nepăsare împăratul. Cu aceste arme vrăjite nu mi-e teamă de nimeni. Şi arătă spre fluierul şi spre paloşul luate de la Omuleţ.

Pe dată se alcătui un alai strălucitor, sfetnicii şi slujitorii primind ordinul să-şi pună pe ei cele mai frumoase haine. În frunte mergea chiar împăratul, purtînd cu fală fluierul într-o mînă şi paloşul la brîu.

Dar împăratul nu le luă seama. El opri chiar în faţa împăratului vrăjmaş şi duse fluierul la gură. Suflă, suflă, îl suci, îl răsuci, degeaba. Mai mult decît bîzîitul acela ca de viespe nu ieşea din el alt glas.

Împăratul celălalt se miră la început, apoi, crezînd că vecinul său îşi bate joc de dînsul, întoarse sulița cu coada şi începu să-l croiască pe unde apuca. Acesta, simţind usturimea loviturilor, dădu cinstea pe ruşine şi-o luă la fugă. Suita lui ajunsese departe, departe, abia se mai vedea. Năvăliră cu toţii în palat şi închiseră porţile.

— Unde-i Omuleț? Chemați pe Omuleț! gîfîi împăratul, cu ochii bulbucați de spaimă. Dați-i fluierul, dați-i paloșul, dați-i tot ce vrea, numai să ne scape de la pieire.

Cînd auzi Tudorel despre ce-i vorba, nu mai stătu pe gînduri. Își luă darurile lui fermecate și ieși înaintea dușmanului. Începu să cînte cu atîta foc, de răsunau munții și văile. Oastea dușmană se porni pe joc, ostașii își aruncau sulițele. Comandanții își lepădau coifurile și săbiile, toți căutînd să fie cît mai sprinteni pentru sărituri, tropotite și învîrtituri. La glasul fluierului ieșiră oamenii de prin sate și codri, adunîndu-se tot mai mulți în jurul palatului. Cînd fluieraşul socoti că s-au adunat destui, opri cîntecul și puse mîna pe paloș. Se învîrti printre dușmani ca secerătorii în lanul de grîu copt și-i doborî.

Mulțimea ceru lui Tudorel să le fie împărat, dar el nu primi. El se întoarse la oile lui și-și urmă viața de cioban ca mai înaine. Cînd i-a venit vremea s-a însurat cu o fată harnică și bună la suflet ca dînsul, intrînd în rîndul gospodarilor din sat. Iar despre daru-

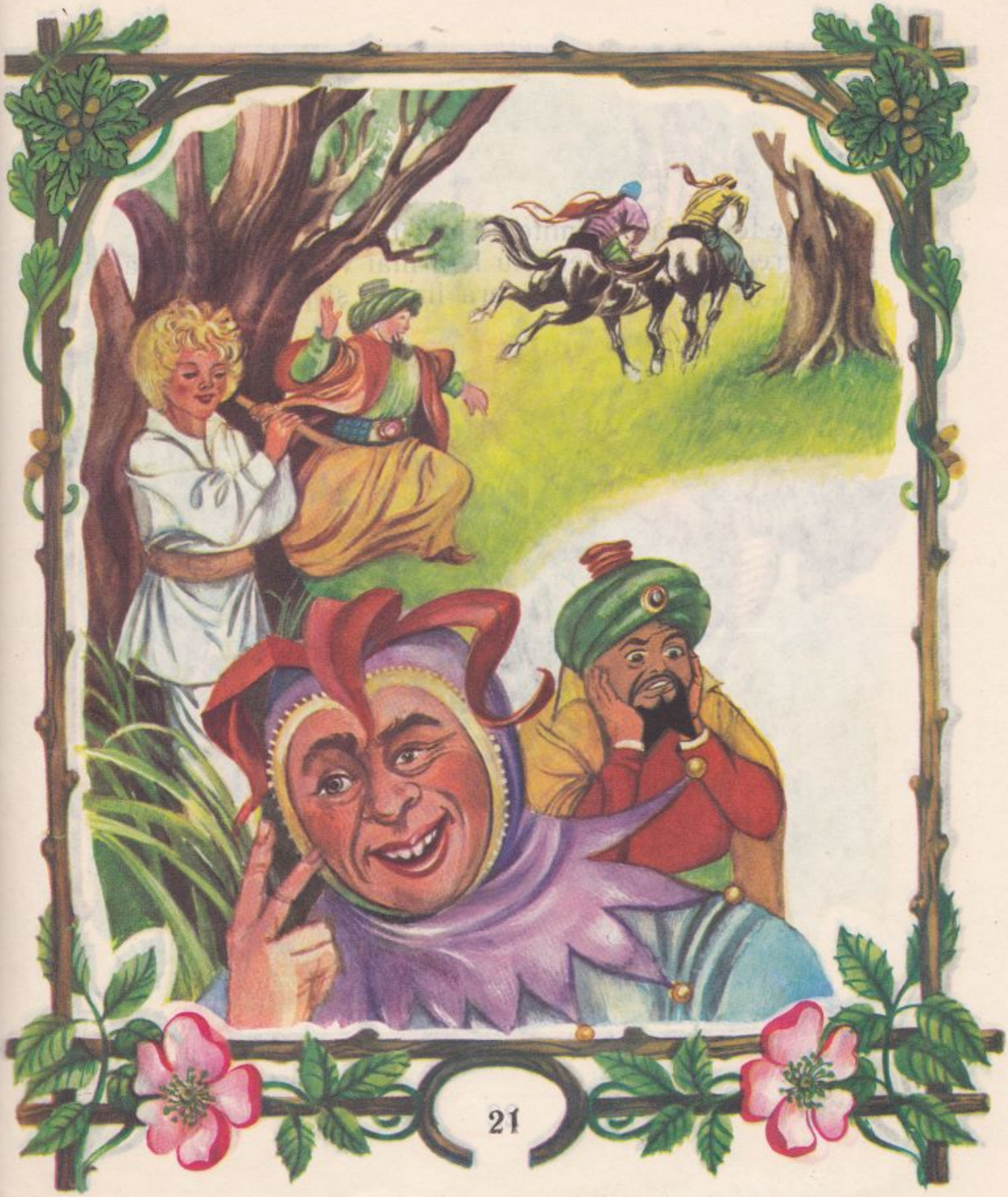

rile cele fermecate primite de la Zîna Codrilor s-a vorbit o vreme, dar nimeni nu le-a mai văzut, pentru că în ţară, ca şi în afara ei, era linişte şi pace.

Lei 8

ISBN 973-25-0075-1